

МЕТОДИЧНА РОБОТА В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕФЛЕКСІЇ ВИКЛАДАЧА КОЛЕДЖУ

Деньга Н. М.

Для формування професійної рефлексії викладачів коледжів важливе значення має методична робота, що регламентована Законом України «Про вищу освіту» (2014 р.), наказом Міністерства освіти і науки України № 450 від 07.02.2002 р.

Питання організації та управління методичною роботою в школі розкривають Ю. Чабанський, Н. Ващенко, С. Гончарова, І. Жерносек, О. Моїсеєв, Є. Павлютенков, В. Пекельна, О. Петрусєва, М. Плахова, М. Поташник, М. Фіцула, Т. Шамова.

Методична робота в контексті дослідження проблеми професійної рефлексії викладача коледжу залишається поза увагою дослідників, що й спонукає наукові розвідки автора.

Слово «система» у словнику української мови трактується як «порядок, зумовлений правильним, планомірним розташуванням та взаємним зв'язком частин чого-небудь» [6, с.203].

У наказі Міністерства освіти і науки України чітко визначено основні види методичної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів:

– підготовка конспектів лекцій; методичних матеріалів до семінарських, практичних, лабораторних занять, курсового та дипломного проектування, практик і самостійної роботи студентів;

– підготовка, рецензування підручників, навчальних посібників, словників, довідників;

– розробка навчальних планів; навчальних програм; робочих навчальних планів і програм;

- розробка й підготовка нових лабораторних робіт;
- підготовка комп'ютерного програмного забезпечення навчальних дисциплін;
- складання екзаменаційних білетів; завдань для проведення модульного та підсумкового контролю; завдань для проведення тестового контролю;
- розробка й використання наочних навчальних посібників (схем, діаграм, стендів, слайдів тощо);
- розробка й упровадження нових форм, методів і технологій навчання;
- вивчення й упровадження передового досвіду організації навчального процесу [5].

Таким чином, методична робота в коледжі спрямована на забезпечення навчального процесу, інструментування процесу викладання навчальних дисциплін. Такої ж думки дотримується й Фіцула М., визначаючи методичну роботу «як цілеспрямовану діяльність вищого навчального закладу щодо забезпечення психолого-педагогічної та методичної підготовки викладачів вищої школи з метою підвищення ефективності їх навчально-виховної діяльності» [7, с. 328].

Проте існують й інші розуміння змісту методичної роботи. Зокрема, М. Поташник під методичною роботою розуміє «цілісну, засновану на досягненнях науки, передового досвіду і конкретному аналізі утруднень учителів, систему взаємозалежних мір, дій і заходів, спрямованих на всебічне підвищення професійної майстерності кожного вчителя й вихователя...» [3, с. 53], звертаючи увагу на те, що методична робота викладача носить рефлексивний характер. У процесі методичної роботи професійна діяльність викладача коледжу стає предметом спеціального само- та взаємодослідження, на неї спрямовується «...вторинна пізнавальна діяльність» [8]. Інакше кажучи, у процесі методичної роботи викладач здійснює самоаналіз власного ставлення до професійної діяльності; засвоює засоби й способи професійної діяльності. Рефлексивний характер методичної роботи підтверджують і

висновки Ю. Бабанського [4, с.462-465], який вважає її компонентом системи підвищення кваліфікації вчителів, що реалізується в міжкурсовий період.

С. Гончарова застосовує термін «науково-методична діяльність» – специфічний тип освітньої діяльності, змістом якої є створення методу, його апробація, упровадження та застосування [1, с. 93]. На наш погляд, це свідчить про те, що професійна рефлексія викладача коледжу в процесі методичної роботи може носити не тільки ретроспективний, але й випереджувальний, інноваційний характер.

І. Жерносек вважає, що методична робота – це форма вивчення й упровадження досягнень передового педагогічного досвіду, тобто в процесі методичної роботи відбувається не тільки саморефлексія, але й взаємооцінювання, взаємопорівняння та взаємозбагачення.[2]

Отже, у контексті дослідження проблеми професійної рефлексії викладача коледжу методичну роботу ми розглядаємо як засіб інструментування процесу викладання навчальних дисциплін. Методична робота носить рефлексивний характер, у процесі якої викладач коледжу здійснює самоаналіз власного ставлення до професійної діяльності; засвоює засоби й способи професійної діяльності. Рефлексія викладача коледжу в процесі методичної роботи може носити не тільки ретроспективний, але й випереджувальний, інноваційний характер. У процесі методичної роботи відбувається не тільки саморефлексія, але й взаємооцінювання, взаємопорівняння та взаємозбагачення.

Перспективним, на наш погляд, є питання розгляду структури методичної роботи коледжу.

Використані джерела

1. Гончарова С. Ж. Методическая деятельность: сущность, проблемы, организация / С. Ж. Гончарова. – Новокузнецк : ИПК, 1999. – 72 с.
2. Жерносек І. Знайти показники. Критерії якісної й ефективної науково-методичної роботи в ЗНЗ / Іван Жерносек // Управління освітою. – 2005. – № 19 (115). – жовтень. – С. 5.
3. Методическая работа в школе: организация и управление / подобщ. ред. М. М. Поташника. – М. : Дидактика, 1991. – 192 с.
4. Педагогика : учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Ю. К. Бабанский, В. А. Сластенин, Н. А. Сорокин и др.; под ред. Ю. К. Бабанского. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : Просвещение, 1988. – 479 с.
5. Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]: наказ М-ва освіти і науки України від 07.08.2002 р. № 450 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2002. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0698-02>. – Назва з екрана.
6. Словник української мови : в 10-ти т. Т. 9: С / ред. : І. К. Блодід; АН УРСР, Ін-т мовознав. імені О. О. Потебні. – К. : Наук. думка, 1978. – 916 с.
7. Фіцула, М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.
8. Щедровицкий Г.П. Избранные труды / Г.П. Щедровицкий. – М., 1995. – 250 с.